

Dünya Enerji Görünümü

Sayı:39

15-22 Temmuz 2013

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

Dilek AĞRI

Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü

Sinem ÇAYNAK

Amerikalar&Asya&Pasifik Enerji Görünümü

Feyyaz ŞİMŞEK

Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü

Barış İLTER
Ali GÜLMEZ

Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü

Ali GÜLMEZ
Volkan YARAMIŞ

Think – Tank Kuruluşları

Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü

➤ **FRANSA:** Fransa Cumhurbaşkanı Francois Hollande kendi başkanlığı süresince Fransa'da şeyl gazına (kaya gazı) yönelik hiçbir aramanın gerçekleşmeyeceği sözünü verdi. Oysa Uluslararası Enerji Ajansı, Fransa'da şeyl gazı konusunda büyük rezervlerin olduğuna inanıyor. Ancak hükümetinin içinde Yeşiller Partisi'nin üyeleri de bulunan Hollande, başkanlığı boyunca Fransa topraklarında sondaja başlanmasına izin vermemeyi belirtti.

<http://www.powerengineeringint.com/articles/2013/07/french-president-vows-no-fracking-for-shale-gas.html>

➤ **İSPANYA:** İspanya iflas riskini ortadan kaldırmak için temiz enerji sübvansiyonlarını kesecektir. Hükümet daha önceden ülkenin 26 milyar €'dan daha fazla olan gümrük açığı azaltmayı amaçlayan bir dizi eylem duyurmuş ve uzun bir süredir tüketicilere elektrik fiyatları ve üretim maliyetleri arasındaki tutarsızlığın sonucunu belirlemiştir. Bloomberg'de yer alan habere göre, Başbakan Mariano Rajoy hükümeti, bu yıl enerji sektöründeki tahmini 4,5 milyar €'luk açığı ortadan kaldırmak istemektedir.

<http://www.bloomberg.com/news/2013-07-17/spain-clean-energy-subsidy-cuts-raise-bankruptcy-risk.html>

<http://www.energymarketprice.com/SitePage.asp?Command=NewsDetails&newsId=12287&trydf=>

➤ **ALMANYA:** The Christian Science Monitor'de yer alan haberde, Almanya'nın enerji portföyünün düşünöldüğü kadar temiz olmadığı ve ülkenin temiz enerjisinin arkasında kirli kömürün yer aldığı belirtilmiştir. 2013 yılının ilk yarısında doğal gazın ve rüzgâr türbinlerinin payı düşerken, kömür yataklı elektrik santralleri Almanya'nın elektrik ihtiyacının %52'sini karşılamıştır. 2013 yılının ilk altı ayında kömür santrallerinin üretimi yaklaşık %5 civarında artarak 130,3 TWh'a ulaşmışken, gaz santrallerinin üretimi %17 civarında düşerek 21,9 TWh olmuştur.

<http://www.csmonitor.com/Environment/Energy-Voices/2013/0716/The-dirty-coal-behind-Germany-s-clean-energy>

➤ **AVRUPA BİRLİĞİ:** Avrupa'da İngiltere ve Fransa gibi bazı devletler yeni nükleer enerji santral inşası için plan yaparken, şirketler devlet desteği olmadan pahalı teknoloji gerektiren yatırımlardan çekinmektedirler. Bu çerçevede AB, üye ülkeleri için nükleer enerji teşviklerini kolaylaştırmak adına devlet yardımı kurallarını değiştirmeyi planlamaktadır. Belirli koşullara tabi tüm nükleer projeler, genel kısıtlamalardan muaf tutulacak şekilde, AB Rekabet Komisyonu'nun devlet yardımları, İngiltere ve Fransa'da ki yardımları teşvik edecektir. Ancak nükleer santrallerini kapatma kararı alan Almanya'da, Başbakan Angela Merkel ülkesinin nükleer yardımları konusundaki direncini destekleyeceğini ifade etmiştir.

[http://www.ft.com/intl/cms/s/0/8d9a66d6-f089-11e2-b28d-](http://www.ft.com/intl/cms/s/0/8d9a66d6-f089-11e2-b28d-00144feabdc0.html#axzz2ZlCcMxK9)

[00144feabdc0.html#axzz2ZlCcMxK9](http://www.ft.com/intl/cms/s/0/8d9a66d6-f089-11e2-b28d-00144feabdc0.html#axzz2ZlCcMxK9)

<http://www.reuters.com/article/2013/07/19/europe-nuclear-energy-idUSL6N0FP2P820130719>

➤ **AVRUPA:** Avrupa Rüzgâr Enerjisi Birliği'ne (EWEA) göre, son altı ay içinde, 2012 yılının aynı dönemine göre, iki kattan daha fazla kapasite eklenmesiyle Avrupa'ya toplamda 277 off-shore rüzgâr türbini bağlanmıştır. Bu off-shore rüzgâr türbinlerinin bağlantısı, dört tanesi İngiltere, diğerleri Belçika, Danimarka ve Almanya'da olmak üzere 7 rüzgâr santralinden sağlanmıştır. Ancak Almanya ve İngiltere'yi de içine alan off-shore piyasalarındaki düzenleme belirsizlikleri, yeni projelerin finansmanını da etkilemiş ve bunlar offshore rüzgâr sektörünün karşılaştığı önemli sorunlar olarak vurgulanmıştır.

<http://www.energymarketprice.com/SitePage.asp?Command=NewsDetails&newsId=12324&trydf=>

Amerikalılar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü

➤ **ÇİN:** Çin Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu tarafından yeni nükleer santrallerin teşvik edilmesine yönelik alınan karara göre, yeni nükleer santraller tarafından üretilen elektriğe kilowatt saat başına 0.43 RMB (7 cent) ödeneceği açıklandı. Söz konusu fiyatın, dünyada çoğu ülkenin elektrik fiyatından düşük olduğu değerlendiriliyor. Çin'in enerji tarifelerinde ise nükleer tarifesinin rüzgar tarifesinden %20 daha düşük ve kömür tarife fiyatından %20 daha yüksek olduğu belirtiliyor. Yeni tarifenin, Çin'de inşa edilecek nükleer santrallerin sayısını artırması bekleniyor. Belirlenen yeni tarifenin yaklaşık olarak 70 dolar/MWsaat'e eşit olduğu ve Uluslararası Enerji Ajansı (UEA)'nın nükleer santral maliyeti tahmininden (30-40 dolar/MWsaat) daha yüksek olduğu değerlendiriliyor.

<http://nextbigfuture.com/2013/07/china-sets-incentive-feed-in-tariff.html>

➤ **ABD:** ABD Enerji Bakanı Ernest Moniz tarafından yapılan açıklamada, Obama yönetiminin, benzin ve diğer petrol ürünlerin stratejik stoklarının, meydana gelmesi olası doğal afetler nedeniyle oluşabilecek yakıt sıkıntısını hafifleteceğini düşündüğü ve bu konudaki çalışmalara hız verdiği kaydedildi. Enerji Bakanı'nın, geçmişte yaşanan doğal afetlerde elektrik kesintileri ve yakıt kesintileri arasındaki bağlantının çok büyük olduğunu ifade ettiği ve olası doğal afetlere hazırlık çalışmaları kapsamında sanayi ve hükümet arasında koordinasyonun sağlanması ve ülkenin enerji altyapı haritasının güncellenmesine yönelik çalışıldığını ifade ettiği belirtiliyor. Çalışmaların kapsamının, coğrafi haritalamanın yanı sıra ekonomik analizler olduğu belirtiliyor. Diğer taraftan, yakıt kesintilerini etkileyen bölgesel koşulların da göz önüne alındığı kaydediliyor. ABD'nin güneydoğu bölgesinde, petrol ürünlerini taşıyan önemli boru hatlarına ulaşamaması durumunda yakıt sıkıntısının artabileceği, diğer taraftan kuzeydoğu bölgesinin petrol rafinerileri ve akaryakıt dağıtımında aksamalara açık olduğu belirtiliyor.

<http://www.reuters.com/article/2013/07/19/us-usa-energy-moniz-idUSBRE96I0ZA20130719>

➤ **ABD-PAKİSTAN:** ABD hükümeti, Pakistan hükümeti ile sivil nükleer enerji işbirliği konusunda görüşmelerde bulunduğu söylentilerini kesin bir dille reddetti. Ancak, ABD'nin İslamabad'ın enerji problemlerini çözme çabaları konusunda destekleyici olduğu belirtildi. Açıklamada, ABD'nin Pakistan'ın enerji sorunlarına uzmanlık, teknoloji ve know-how konusunda destek sağladığı belirtiliyor. Pakistan'ın yeni hükümetinin Hindistan'dan enerji ithal etmeyi planladığı konusunda ABD'nin görüşünün sorulması üzerine, ABD Dışişleri sözcüsü tarafından yapılan değerlendirmede Pakistan-Hindistan ilişkilerini daha iyi duruma getirecek girişimi olumlu değerlendirildiği kaydedildi.

<http://indiatoday.intoday.in/story/usa-nuclear-energy-usa-denies-nuclear-energy-talks-with-pak-pakistan-india-government-of-pakistan-overseas-private-investment-corporation/1/291700.html>

➤ **HİNDİSTAN-PAKİSTAN:** Hindistan ile ekonomik ve ticari bağlarını güçlendirmek isteyen Pakistan'ın, özellikle yenilenebilir enerji ve elektrik alanında işbirliğini artırmayı hedeflediği belirtiliyor. Pakistan heyetinin Hindistan'da güneş santrallerini ziyaret ettiği özellikle yenilenebilir enerji konusunda işbirliğinin altını çizdiği ifade ediliyor. Pakistan'ın Hindistan'dan elektrik alımı konusuna değinen Pakistan Yüksek Komiseri Salman Beşir'in, elektrik ve doğal gaz ticaretinin karşılıklı fayda sağlayacağını belirttiği kaydedildi. Enerji işbirliği konusunda bölgesel boru hatlarının önemi vurgulanırken, karşılıklı işbirliğinin Güney Asya'da enerji işbirliği kavramının güçlenmesine hizmet edeceği değerlendiriliyor.

http://articles.economictimes.indiatimes.com/2013-07-16/news/40613566_1_energy-cooperation-energy-sector-renewable-energy

➤ **BREZİLYA-KENYA:** Kenya ve Brezilya Hükümetleri arasında, Kenya'nın alternatif enerji programlarına (özellikle biyoyakıt) teknik ve mali destek verilmesine yönelik üç yıl önce imzalanan işbirliği anlaşması kapsamında hedeflenen programların gerçekleştirilemediği açıklandı. Brezilyalı firmaların biyoyakıt alanında daha fazla yatırım yapmak istediği, ancak Kenya'nın söz konusu işbirliğine biyoyakıt ve gıda ürünlerine ayrılan tarım arazileri arasındaki yarışı olumsuz etkileyeceği konusunda endişe etmesinden kaynaklanabileceği değerlendiriliyor. Kenya'nın büyük ölçekli biyodizel üretim potansiyeli bulunduğu, ancak gıda güvenliğini sağladıktan sonra ticari biyodizel üretimine başlaması gerektiği belirtiliyor.

<http://www.ventures-africa.com/2013/07/kenya-fails-to-take-brazil-energy-plans-backing/>

➤ **JAPONYA:** Japonya'nın Senato seçimleri yaklaşırken, Başbakan Şinzo Abe ve partisinin favori konumda bulunduğu ancak Abe'nin partisinin hassas bir konu olan nükleer enerjiden tamamen vazgeçilmesi konusuna karşı olmaları nedeniyle zor durumda kaldığı kaydediliyor. Bu nedenle Abe'nin seçim öncesi yenilenebilir enerjiye odaklanabileceği değerlendiriliyor. Japonya'nın Fukuşima öncesinde elektriğinin %30'unu nükleer enerjiden karşıladığı ancak Fukuşima sonrası nükleer enerji kullanımını azalttığı, ilave petrol, doğal gaz ve kömür alımının ise ülkeye maliyetinin yüksek olduğu değerlendiriliyor. İki nükleer santralin kısmen dış ticaret açığını hafifletmesine rağmen, Japonya'nın ticaret açığı ile mücadelesinde zor durumda olduğu; nisan ayında açığın 8.6 milyar dolar iken mayıs ayında 10.5 milyar dolara yükseldiği ifade ediliyor. Bu koşullarda, Japonya'nın nükleer enerji olmadan devam edemeyeceği değerlendiriliyor. Diğer taraftan, Fransa ve Japonya arasında, nükleer teknoloji ve altyapı ihracatı işbirliği için işbirliği imzalandığı, elektriğinin

%75'ini nükleer enerjiden karşılayan Fransa'nın deneyimi ve konumundan yararlanmayı amaçladıkları belirtiliyor. Japonya'nın ekonomisinin canlandırılmasının nükleer santrallerin en azından bir kısmını yeniden açmasına bağlı olduğu değerlendiriliyor.

<http://thediplomat.com/pacific-money/2013/07/19/abes-toughest-challenge-yet-reselling-japan-nuclear-energy/>

➤ **JAPONYA-TAYVAN:** Tayvan İçişleri Bakanı Lee Hong Yuan'ın, nükleer enerjinin ülkenin kalkınması için nasıl kullanıldığı ve nükleer güvenlik tedbirleri konusunda bilgi almak için bu hafta Japonya'ya ziyaret gerçekleştirmesi bekleniyor. Tayvan'da dördüncü nükleer santralin işletmeye alınıp alınmaması ile ilgili hararetli tartışmaların sürdüğü kaydediliyor. Dördüncü nükleer santral için Tayvan'da milli referandum teklifi için milletvekillerinin son kararı beklendiği belirtiliyor.

<http://www.chinapost.com.tw/taiwan/national/national-news/2013/07/19/384130/Interior-minister.htm>

Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü

➤ **RUSYA:** Endüstri uzmanları Urallar'da artan petrol fiyatları için bir dizi açıklamalar yaptılar. Bir yandan ABD şeyl petrolü üretiminde devam eden patlama, diğer yanda Brent tipi düşük kükürtlü ham petroldeki küresel bir fazlalıkla sonuçlandı. Reuters'e göre, Urallar gibi ağır ve yüksek kükürtlü petrolerin mevcut piyasa arzı, İran ve Irak'tan gelen düşük ihracat hacmiyle ilişkilidir. Rusya'da artan petrol işleme oranları da, Urallar'daki fiyatları yukarı yönde değiştiren dinamik bir faktördür. ESAI Enerji Raporuna göre Putin rejimi istem dışı bir şekilde, enerji kaynakları için istikrarlı pazarları kendi lehine güvence altına alarak “enerji süper gücü” olma özleminden uzaklaşıyor. Rusya'nın batıdan doğuya kayması ve daha güçlü bir Çin-Rusya eksenini bunun sonuçlarından sadece birkaçıdır.

Rusya'dan Çin ve diğer Asya-Pasifik ülkelerine günlük ham petrol neredeyse sıfırdan 750 bin varile yükseldi. Bu hacim Rusya'nın tüm petrol ihracatının yaklaşık yüzde 17'lik kısmını oluşturuyor.

http://rbth.asia/business/2013/07/14/moscows_focus_on_asian_markets_driving_russian_crude_prices_up_47933.html

➤ **RUSYA:** Gizli olmayan verilere göre Rusya'nın 17 milyar ton petrol ve 48 trilyon metreküp doğalgaz rezervi bulunuyor. Moskova, rezervlerinin büyük ölçüde ortaya çıkaracak yatırımların, hidrokarbonların üretiminde büyük bir artışa yol açacağına inanıyor. Uzmanların tahminlerine göre Rusya'nın mevcut hidrokarbon potansiyeli, Rus Doğal Kaynaklar Bakanlığı ve Maden Rezervleri Federal Ülke Komisyonu tarafından ortaya çıkarıldığında, 30 yıl boyunca ülkenin büyüyen ekonomisini sürdürmek mümkün olacak. Rusya Federasyonu Tabii Kaynaklar Bakanı Sergey Donskoy, ülkenin maden kaynakları potansiyelinin dünyanın en önemlilerinden olduğunu söyleyerek verilerin, hidrokarbonların üretim yatırımı için güçlü bir ivme getireceğini belirtti. Diğer yandan geçen hafta Başbakan Dimitri Medvedev, petrol rezervi verileri üzerindeki gizlilik perdesini kaldıran bir hükümet kararı imzalamıştı.

<http://en.ammonnews.net/article.aspx?articulo=22291>

➤ **RUSYA:** Üst düzey Rus petrol üreticisi Rosneft, Rusya'nın doğu denizi bölgelerindeki yeni alanlarda, Asya pazarlarına ham petrol tedariki sağlayacak, petrol eşdeğeri yaklaşık 14 milyar ton olan kaynakların onay için beklediğini söyledi. Rosneft Başkanı İgor Sechin, üst düzey Exxon Mobil yöneticileri ile birlikte Sakhalin-1 petrol platformu üzerinde, bazı alanlarda sürmekte olan keşif çalışmalarını video konferans ile Başkan Vladimir Putin'e anlattı. Rosneft, Okhotsk, Laptev ve Chukotka denizlerindeki 20 keşif bloğunda araştırma planlaması yapmak için Exxon Mobil, Statoil ve Japon Inpex ile ikili ortaklıklar oluşturdu.

Batı Sibirya'daki eski Sovyet alanlarındaki üretim düşüşü, Rusya'nın doğu bölgelerindeki yeni keşifler yapmak için uğraşmasının nedeni olarak görülmekte.
<http://uk.reuters.com/article/2013/07/16/russia-rosneft-idUKL6N0FM0CL20130716>

➤ **RUSYA-ASYA:** Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Asya'ya yönelik enerji politikalarında Moskova'nın emniyeti olarak gördüğü ve rekabetin arttığı Asya gaz piyasalarında Rusya'nın yer güvencesi var. Putin uzak doğu kasabası Chita'da çarşamba günü gazetecilere verdiği demeçte, Asya-Pasifik bölgesinin umut verici pazarına girmeyi düşündüklerini, burada kendileri için bir yer edinmeleri gerektiğini ve bunu yapabilmek için her türlü şansa sahip olduklarını söyledi. Putin, Asya pazarına Avustralya'nın yeni kaynaklarından ve Orta Doğu'dan sıvılaştırılmış doğal gaz sevkiyatı (LNG) olmasına rağmen Asya-Pasifik bölgesinin hızla geliştiğini, tüketiminin hızla büyüdüğünü ve Rusya'nın burada önemli bir rol oynayabileceğini belirtti.

<http://www.reuters.com/article/2013/07/17/us-russia-gas-asia-idUSBRE96G0D920130717>

➤ **RUSYA-AVRUPA BİRLİĞİ:** Avrupa'nın, Rusya'nın gaz hakimiyetini kırma şansı...

Avrupa Birliği, Rus doğal gazını başka yerlerden çeşitlendirmek amacıyla olsa da, Reuters araştırmaları AB'nin en büyük doğal gaz tedarikçisinin önümüzdeki on yıl boyunca da hala Rusya olabileceğini gösteriyor. Azerbaycan, Afrika ve Doğu Akdeniz'in yeni alanlarından bulduğu gaz için borulara milyarlar harcayacak olanlar, şu anda Rusya ve Norveç'ten daha çok gaz satın alan AB için yeni tedarik sözü veriyor. Bir ABD kongre araştırma makalesi Mart ayında Avrupa'nın enerji güvenliği konusunda, Rusya'nın uzun yıllar ve muhtemelen on yıllar boyunca doğal gaz dahil olmak üzere Avrupa'nın birincil enerji tedarikçisi olarak kalmaya devam edeceğini söyledi. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin bu hafta, Asya-Pasifik bölgesinin hızla geliştiğini ve Rusya'nın bunda önemli bir rol oynayabileceğini söyledi.

<http://uk.reuters.com/article/2013/07/18/uk-energy-gas-europe-analysis-idUKBRE96H0SE20130718>

Orta Doğu & Kuzey Afrika Enerji Görünümü

➤ **İSRAİL:** Houston's Noble Energy Inc. Akdeniz'in 6500 metre derinlikteki tabanında yaptığı araştırma ile 15 yıllık ham petrol talebine eşdeğer 1,5 milyar varil ham petrol bulmayı hedefliyor. Son beş yılda gerçekleştirdiği doğal gaz keşifleri ile ihracatçı konumuna gelen ülke için büyük petrol keşfi yeni bir durum gibi gözüküyor. Yıllık petrol ihtiyacının %98'ini ithalatla karşılayan İsrail petrol ithalatına yıllık 10 milyar dolar ödüyor. Yerli üretimin vergi gelirlerini arttırması, ülkenin ödeme dengesini kuvvetlendirmesi ve arz kesilmelerine karşı savunmasızlığı azaltması bekleniyor.

<http://www.bloomberg.com/news/2013-07-17/israel-s-deepest-well-targets-1-5-billion-barrels-of-oil.html>

➤ **İRAK:** İtalyan petrol şirketi Eni Güney Irak'ta üretimi hedeflenenden daha düşük tutmayı kontrat miktarının 5 yıl uzatılması ile kabul ettiklerini belirtti. Yabancı firmaların Irak'ın bakımsız petrol sahalarını canlandırmak için yaptıkları yatırımlara rağmen ihracat engelleri Irak'ı petrol sahaları gelişimi konusunda yeniden düşünmeye itiyor.

<http://abcnews.go.com/International/wireStory/italys-eni-lowers-targets-iraq-oil-field-19669510#.UeRRuG2bfMg>

➤ **BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ:** 2017 yılında petrol ihracatını 3,5 milyon varile çıkarmak isteyen ülke Orta Doğuda petrol ve doğal gaz sektörüne en büyük yatırımı yapan ülke unvanını elinde tutuyor. 2010 – 2014 yılları arasında petrol ve doğal gaz projelerine 40 milyar dolar harcamayı planlayan ülke Orta doğudaki toplam 75 milyar dolar yatırıma göre en büyük yatırımcı konumunda bulunuyor. BAE Enerji Bakanının yaptığı açıklamaya göre 2030 yılında Dünya petrol talebi 105 milyon varil/gün olacak.

<http://www.albawaba.com/business/eae-energy-investment-507651>

➤ **LİBYA:** Libya'daki istihdam yetersizliklerine tepki gösteren bir grup silahlı protestocu bir petrol sahasında üretimi durma noktasına getirdi. Libya'daki hükümet iç savaş öncesi günlük petrol üretim seviyesi olan 1,6 milyon varil seviyelerine ulaşmaya çalışsa da henüz istediği üretim düzeyine ulaşmış değil. Petrol İhraç eden Ülkeler Örgütü (OPEC) verilerine göre 2013 yılı Haziran ayında gerçekleşen günlük petrol üretimi 1,28 milyon varil düzeyinde gerçekleşerek bir önceki ayın üretim düzeyinden yaklaşık %11 oranında düşük oldu.

http://www.upi.com/Business_News/Energy-Resources/2013/07/18/Demonstrators-shut-Libyan-oil-terminal/UPI-72481374148448/

THINK– TANK KURULUSLARI

The Oxford Institute for Energy Studies (İngiltere)

<http://www.oxfordenergy.org/2013/07/president-obamas-climate-action-plan/>

BAŞKAN OBAMA’NIN İKLİM EYLEM PLANI

Başkan Obama’nın 2013 Ocak ayında yaptığı Ulusa Sesleniş konuşmasında Obama; kongrenin gelecek nesilleri korumak için önlem almaması durumunda kabinesi ile bugün ve gelecekte kirliliğin azaltılması, ulusun iklim değişikliğine hazırlanması ve sürdürülebilir enerji kaynaklarına geçişin hızlandırılması için gerekli önlemleri alacağını belirtti. 25 Haziran 2013 tarihinde ise Başkan İklim Eylem Planını açıkladı. Hazırlanan bu plan iklim değişikliği planı yönetimin açıkladığı önemli bir gelişme olmasına rağmen yasal düzenlemenin yapılamaması yönetimin beceriksizliğini de gösteren bir durum olmuştur.

ABD’de yasal boşluğun olması 2015 yılında UNFCC (United Nations Framework Conversation on Climate Change) tartışmalarında elinin güçlenmesini engellemektedir. Dahası eylem planının başlattığı düzenlemelerin özel teknolojiler ve özel santraller gerektirmesi ABD’nin iklim mücadelesi için fazladan maliyet getirmektedir. Sera gazlarının salınımının azaltılması için belirlenen emisyon değerlerinde Çevre Koruma Ajansının (EPA)’nın kömür santralleri konusunda yasal ve politik olarak mücadele etmesi gerekmektedir.

Başkanın iklim konusunda yapmaya çalıştığı düzenlemeler iklim politikası için bir ilerleme olarak gözükmese de rağmen mücadele edilmesi gereken sorunun büyüklüğü düşünüldüğünde hayal kırıcı bir durum gibi gözükmektedir. Yine de ABD’nin böyle bir düzenleme yoluna girmesi AB’nin gündeminden uzaklaştırdığı iklim değişikliği mücadelesini yeniden gündemine alması için bir işaret olması açısından önemlidir.

Federal Kanun Yapılmasının Önemi

Başkan'ın iklim değişikliği ile mücadele için öncelik verdiği ve uzun vadeli emisyon azaltım planı, karbon emisyonunun fiyatlandırılması gibi geniş bir mücadele alanını kapsayan kanun 2009 – 2010 yıllarında neredeyse kanunlaşacaktı. İklim değişikliği ile mücadele için bu günlerde iyi bilinen karbon ücretlendirilmesini içeren kanun,

- 1) Düşük karbonlu arz alternatiflerini desteklediği gibi yatırım ve tüketimde de düşük karbon salınımının karar vermede önemini vurgulamak
- 2) Karbon vergilendirme veya emisyon açık arttırma yöntemiyle elde edilecek gelirlerin beklenmeyen giderlerde harcanılmasının sağlamak
- 3) Karbon ücretlendirme sonucunda düşük karbonlu enerji üretim santrallerinin desteklenirken verimsiz olanların ayrıştırılmasını sağlamak.

En önemli olanı ise federal yasa ile küresel iklim anlaşmalarında iç desteğin sağlanacak olması ve 2015 UNFCCC tartışmalarında ABD'nin elini güçlendirecek olmasıdır.

Başkan'ın Planı Nedir?

Plan listesinde yer alan konuların büyük bir kısmı kongrenin onayını gerektirmemektedir. Planda yer alan konuların bir kısmı yenilikler içerirken bir kısmı içermemektedir. Plan 3 ana amaç içermektedir.

- ✓ Karbon emisyonlarının azaltılması
- ✓ ABD'yi küresel ısınmanın etkilerine karşı hazırlamak
- ✓ Küresel liderlik

Plandan Beklentiler – Kömür Santrallerinin Durumu

Yukarıda da belirtildiği gibi emisyon değerlerinin seçilmiş olması kongrenin desteği olmadan büyük bir kısmının başarılabilceğini göstermektedir. Diğer bir taraftan başarı kesinlikle garanti edilmemiştir. Emisyon salınım değerlerinin saptanmasında yapılan değerlendirmelerin birçok kısmının tartışmalı olması, finansal ve yasal mücadelelerin olması durumun zorluğunu göstermektedir. Sera gazı emisyon değerlerinin üretim yapan santralleri de kapsamaya zor bir süreci de beraberinde getirmektedir. Elektrik üretiminden kaynaklanan emisyon salınımı ABD'nin emisyon

salınımının üçte birini oluşturmaktadır. Elektrik üretiminde kömürün payı son on yılda doğal gazın düşük fiyatının da etkisi ile %50'den %40 altına inmesine rağmen doğal gaz fiyatlarının yeniden artışa geçmesi durumu tersine çevirebilme potansiyeline sahiptir.

Kömür santralleri arasında hizmette olan ile hizmete girecek olanlar arasında ayırımın yapılması planın yapılabilirliği açısından önemli bir konudur. Eş zamanlı olarak Başkan'ın EPA'dan yeni santrallerin emisyon değerleri için yeni bir teklif istediğini bildiren bir bildiri yayınlamıştır. Yeni düzenlemeler açıklanmadan önce bile varsayımlar kömür santralleri için umutsuz bir durum sergilemektedir. Toksik maddelerin emisyon standartlarında dolayı yatırımın artması, halkın kömür santrallerinin yapılmasına karşı tavrı, düşük fiyatlı doğal gaz gibi etkenler mali açıdan kömür santrallerine desteğin azalmasına neden olmaktadır.

Hali hazırdaki kömür santralleri için ise şartlar daha kötü bir durumdadır. Öncelikle açıklanan sera gazı emisyon standartlarının sağlanması yıllar alabilecektir. İkincisi EPA'nın mevcut enerji santralleri için emisyon standartları koyabilmesinin yasal olarak belirsizdir. Emisyon yol haritasının belirsizliğinin devam etmesi kömür santrallerinin üstünde baskı oluşturmaktadır. Uyum hakkında belirsizliklerin olması, EPA'ya performans standartları ve diğer düzenleyici yetkiler verilirken sağduyu olarak büyük bir boşluk bırakılmasının neticesi olarak EPA'nın rehberliğinde belirsizlikler oluşması genel sorunlar olarak görülmektedir.

Yapılan düzenlemeler neticesinde ortaya çıkan ilave yatırım maliyetleri düşük gaz fiyatları ve ileriye dönük öngörülen enerji talebinin azalacağı senaryoları 2021 yılına kadar 31 GW kömür santralının kapatılacağı bildirilmesi ile neticelenmiştir. Bu santraller ABD kömüre dayalı santrallerin %10'unu kapsamaktadır. Kapatılacağı açıklanan santraller, yaşlarından dolayı üretimlerine son vermelerine rağmen yerlerine yeni kömür santralleri yapılmayacak olması önemli bir yansıma olarak değerlendirilmelidir. The Brattle Group 2016 yılında 59 – 77 GW'lık kömüre dayalı enerji santralının (%19 – %24) kapatılacağını öngörmektedir. Eğer çevresel konuların sıkı kuralları devam eder ve doğal gaz fiyatları öngörülenden daha düşük seviyelere iner ise birçok kömür santralının erken kapatılacağı görülmektedir.

Dünya'nın Geri Kalanına Kilit Mesajlar

Federal bir yasanın bulunmaması 2015 yılında alınması düşünülen UNFCCC kararlarında ABD'nin etkin bir rol oynamasını etkileyecek gibi gözükmektedir. ABD'nin bunu engellemesi için uzun dönemli planlar ve yasama mekanizmasını bilimsel veriler ışığında değerlendirilmesi gerekmektedir.

ABD'nin dikkat etmesi gereken bir diğer konu ise doğal gaz fiyatlarının düşmesinin neticesi olarak kömür santrallerinden uzaklaşması ve emisyon oranlarının düşmesi genel olarak yeterli bir durum olarak görülmemelidir. Uluslar arası ABD finans firmalarının Dünyanın birçok yerinde kömür santrallerine kredi sağlaması, Çin ve Hindistan'ın enerji talep artışlarını kömür santralleri ile karşılamak istemeleri ve ABD'nin aksine artan doğal gaz fiyatlarının AB de doğal gazdan uzaklaşma ile neticelenmesine dikkat edilmelidir.

Doğal gazdan elektrik üretimi ile artan ABD kömür ihracatı ve kömür fiyatlarının düşmesi neticesinde AB yenilenebilir enerjinin maliyetinin ve artan doğal gaz fiyatlarının etkisi ile iklim değişikliği önceliğini geri plana atmıştır. İklim değişikliği konusunda büyük katkıları olan AB'nin karbon salınımlarında maliyetlerin düşürüldüğü yeni bir yol takip ederek politikalarında enerji ile emisyon salınımlarını yeniden ilişkilendirmesi gerekmektedir.

Kuzey Amerika'daki Enerji Bağımsızlığının Çin üzerindeki Etkileri

ABD, ithal fosil yakıt enerjisi bağımlılığını büyük ölçüde azaltmaktadır. “Enerji bağımsızlığına” doğru giden bu eğilim ise dünya ve özellikle Çin açısından önemli etkilere sahiptir. Uluslararası ve Çinli uzmanlar Kuzey Amerika ve özellikle ABD'deki enerji gelişmelerini ve onların etkilerini Pekin'de düzenlenen yuvarlak masa toplantısıyla tartışmışlardır.

1. Kuzey Amerika Enerji Bağımsızlığı ve Uluslararası Etkileri

a) ABD'nin Enerji Politikası

ABD Başkanı Obama geçtiğimiz Aralık ayında, ABD'nin, doğal gaz ve petroldeki gelişmeler ve yeni teknolojiler sayesinde, net enerji ihracatçısı olacağını söylemiştir. Obama bunu bir zaman kesitine koymamasına karşın, bu yorum ABD'nin enerji politika yapımındaki köklü değişiklikleri yansıtmaktadır.

Enerji bağımsızlığı bir ülkenin tüketiminden daha fazla enerji ürettiği zaman ortaya çıkmaktadır. Petrol alımı, doğal gaz ve kömürle birlikte ABD'nin üretimi, 2010'da iç tüketimin %70'i iken 2012'de %79'a yükselmiştir. Bu durum kayda değer bir şekilde enerji ithalatını kesmekte, ancak yukarıda tanımlandığı gibi enerji bağımsızlığını oluşturmamaktadır.

Artan hidrokarbon arzının ötesinde, Başkan Obama dört spesifik konuda politik inisiyatifte bulunmuştur. İlki, 2020'de yenilenebilir gücün ikiye katlanmasıdır. İkincisi, Enerji Güvenliği Kredisini (Energy Security Trust) petrol kullanılmayan araba ve kamyonlara yönlendirmektir. Üçüncüsü, enerji üretkenliğini ve etkinliğini sağlamaktır. Dördüncüsü ise iklim değişikliği sorunlarını ele almaktır. Obama, iklim değişikliği konusunda karbondioksit emisyonlarını fiyatlandırma ve ulusal hedefleri içeren yaygın federal yasal düzenlemelerin kurulması konusunda çağrıda bulunmuş, ancak Kongre'de özellikle Çay Partisi üyelerinin güçlü muhalefetiyle karşılaşmıştır.

Federal yasaların yokluğu ABD'nin iklim değişikliği üzerine uluslararası görüşmelerde etkin olma ihtimalini zayıflatmaktadır.

b)Doğal Gaz

ABD kaya gazının gelişi Kuzey Amerika arzında bolluk yaratmıştır. 2012'de gaz fiyatları büyük ölçüde düşmüştür (2\$/ Mbtu). Ancak son zamanlarda yükselmektedir (4\$/Mbtu). Sürdürülebilir gaz fiyatları yaklaşık \$5-7/Mbtu dolayındadır. Ancak bu fiyat düzeyinde bazı alanlarda kömür doğal gazın yerini alacaktır.

2015 sonrası gaz dünyasında büyük belirsizlikler söz konusudur. Kısa vadede Japon nükleer üretiminin yeniden başlaması sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) piyasasındaki darlığı hafifletecektir. Uzun vadede ise Çin'in gelecekteki gaz ve LNG talebinde büyüme beklenmektedir.

Rusya büyük pazarların tümünde ABD ile yarışacaktır. ABD LNG ihracatı ile Asya pazarlarını hedeflerken, Avrupa ihtiyacını Ortadoğu ve Afrikalı üreticilerden karşılama eğiliminde olacaktır. Eğer ABD LNG ihracatını önemli seviyelere yükseltebilirse Avrupa pazarlarını da hedefi dahiline alacaktır.

c) Petrol

"Kaya petrolü devrimi" sayesinde ABD'deki petrol üretiminin artışı etkileyicidir. 2012 yılında ABD ve Suudi Arabistan'ın likit üretimi benzer seviyelerde olmuştur (11 mbd'nin üzerinde). ABD likit üretimindeki artış ile petrol talebi ve tüketimindeki azalış petrol ithalatını düşürmektedir.

ABD'nin petrol ithalatını düşürmesine karşın, küresel anlamda kaya petrolü kaynaklarının genişlemesi gaz konusundaki gelişmelerden daha az önemlidir. Dünya petrol fiyatları ABD kaynaklarının artan maliyetinin altına düştüğü zaman ABD'li üreticiler kuyuları kapatacak ve daha pahalı alanlardaki çalışmalarını durduracaktır.

ABD'nin ham petrol ithalatındaki düşüşün bir sonucu olarak Ortadoğu, ham petrolün artan payını Asya pazarlarına satıyor olacaktır. Ortadoğu bölgesi dünya pazarlarına ham petrol sağlayan temel tedarikçi olmaya devam edecektir.

Buradan iki sonuç çıkarılabilir. İlki, düşük fiyat sürecine neden olacak petrol bolluğu dönemine girilmeyeceğidir. İkincisi, ABD petrol üretiminin olası düzeyi ve onun etkileri hakkında önemli belirsizlikler olduğudur.

d)Endüstriyel Rekabetçilik

Kayı gazındaki hızlı gelişmeler doğal gaz fiyatlarını aşağıya çekmiş ve yoğun doğal gaz kullanan -özellikle petrokimya sanayindeki- tüketicilerin endüstriyel rekabetçiliğini geliştirmiştir. Bu durum doğal gaz kullanılan sektörlerde önemli yatırım ve istihdam yaratmıştır. ABD'li üreticiler, Avrupalı ve Çin başta olmak üzere Asyalı rakiplerinden görece daha rekabetçilerdir.

e) Kömür ve Enerji

Gaz fiyatlarındaki önemli düşüş, ABD enerji sektöründeki kömür tüketimine karşı gazın rekabet alanını da genişletmiştir. Elektrik enerjisi üretiminde kömürden doğal gaza dönüşüm sağlanmaya başlamıştır. Enerji üretiminde kömür tüketimi 2005'te %50 iken, 2012'de %37 oranına düşmüştür. Kömürden doğal gaza bu dönüşüm doğal gaz fiyatlarının yükselmesiyle terse dönme ihtimalini de taşımaktadır.

Doğal gaza geçiş, onun kömürden daha az karbon yoğunluğuna sahip olması nedeniyle ABD'nin karbondioksit emisyonlarını azaltmasına yardım etmektedir. Sonuç olarak ABD, özellikle Avrupa'ya yükselen ölçüde kömür ihraç etmekte ve uluslararası kömür fiyatlarının aşağıya çekilmesini sağlamaktadır.

f)Jeopolitik

ABD -genişleyen enerji bağımsızlığının bir sonucu olarak- Ortadoğu gibi istikrarsız bölgelerden yapacağı ithalata daha az bağımlı olacaktır. ABD'nin, bölgenin istikrarına yönelik ilgisi sadece petrol fiyatları ve küresel pazarlara bu petrolün ulaşımı için değil, aynı zamanda İsrail ile olan yakın bağları için de devam edecektir. Şüphesiz, ABD bölgedeki dost rejimleri korumak için askeri varlığını da sürdürmeye devam edecektir.

Artan enerji bağımsızlığı neticesinde ABD'nin jeo-stratejisi iki dönüşüm geçirmiştir. İlki uluslararası enerji kaynakları üzerinde azaltılan güvenlik, ikincisi ise Ortadoğu'dan Asya'ya doğru stratejik dönüşüm.

2. Çin'in Politikalarının Etkileri

Çin'in petrol tüketiminin %57.8'i, doğal gaz tüketiminin %29'u ve kömür tüketiminin %7.6'sı ithalata bağlıdır. Diğer bir deyişle, Çin yakıt ithalatına yüksek oranda bağımlı olmakla birlikte, bu bağımlılığı büyümektedir.

Kaya gazı ve petrolü gibi şeyl (Shale) kaynaklarındaki gelişmeler Çin açısından önemlidir. İlk olarak Kuzey Amerikan kaya gazı dünya arzına eklenmekte ve uluslararası gaz fiyatlarını düşürmektedir. Bu durum da Rusya gibi geleneksel gaz tedarikçilerinin etkinliğini zayıflatmaktadır. İkinci olarak Kuzey Amerikan kaya petrolü kaynakları dünya petrol fiyatlarının sınırlandırılmasına yardım etmektedir. Üçüncü olarak ise Çin'in kendi şeyl kaynaklarını keşfetmesine, arz çeşitliliğine ve ithalatını düşürmeye olanak tanımaktadır.

a) İç Politikalar

Çin yerli kömür kaynaklarını kullanmayı devam ettirebilmeyi ve karbondioksit emisyonlarını sınırlandırabilmeyi sağlamak için Karbon Yakalama ve Depolama veya Kullanma (CCS/CCU) teknolojilerini geliştirmeye çalışmaktadır. Ancak, CCS/CCU teknolojilerinin maliyeti önemli seviyede olup, maliyeti aşağı çekmek için küresel işbirliği gerekmektedir.

Çin açısından stratejik önemi yüzünden yerli kaya gazı çıkarımının güçlü hükümet desteğiyle geliştirilmesi söz konusu olabilir. Ancak bu uzun bir süreci gerektirmektedir. Kaynakların geliştirilmesini yavaşlatacak ve çevresel maliyetler yükleyecek altyapı eksikliği bu sürecin uzun olmasının temel nedenlerinden biridir. Çin'in altyapı zorluklarının üstesinden geleceği ve bu kaynakları geliştireceği beklenmektedir. Fakat beklentinin hayata geçmesi önemli yatırımlar ve reformlar gibi kamu desteğini gerektirecek ve bu durum da zaman alacaktır.

Çin Hükümeti ithal fosil yakıtların talebindeki büyümeyi sınırlandıran bir dizi politikalar tasarlamaktadır. Bu politikalar, bazı endüstrilerdeki emisyonların sınırlandırılması, karbon yoğunluğunun azaltılması, yenilenebilir enerji kullanımının sağlanması ve kömürün aşamalı olarak terk edilmesini kapsamaktadır.

b)Çin'in Uluslararası Politikası

1970'lerde ABD petrol ithalatçısı ülkelerin çıkarlarını temsil etmek için Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) oluşturulmasını sağlamıştır. Kuzey Amerika'daki petrol ve gaz arzının genişlemesiyle ABD, IEA'nın acil müdahale mekanizmalarıyla daha az ilgilenmeye başlamıştır. Ancak Çin'in petrol ithalatının yakın zamanda %70'e yükselecek olması IEA gibi mevcut uluslararası örgütlerde öncü rol almasına neden olmaktadır.

Kaya gazı sayesinde ABD'nin karbondioksit emisyonlarını azaltması onun iklim değişikliği üzerine uluslararası anlaşmalara daha olumlu bakmasına neden olacaktır. Bu durumda Çin, iklim değişikliği üzerine uluslararası görüşmelerdeki pozisyonunu yeniden düşünmelidir.

3. Çin'in Politikalarının Dünyadaki Etkileri

Çin ve diğer yükselen güçler enerji pazarları ve iklim değişikliğinin küresel yönetimi konusunda önemli çıkarlara sahiptir. Çin bölgesel çatışmalara rağmen dünya enerji pazarlarını açık tutmanın, tüm kaynaklara erişimi etkin bir şekilde sağlanmanın ve yeni işbirliği mekanizmaları bulmanın yollarını aramaktadır.

ABD gibi Çin de ithal fosil yakıtlara olan bağımlılığını azaltmak istemektedir. Her iki ülke de dünya enerji piyasalarında istikrarlı bir yapıyı istemektedirler. Dünyada karşılıklı bağımlılık söz konusu olmasına rağmen neredeyse her ülke daha bağımsız olmayı arzulamaktadır.